

Megjelen hetenkint kétszer  
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Sátoraljaujhely, Főtér 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyiltérben minden garmond sor 40 fill.

# ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:  
Egész évre 10 korona, félévre 5 kor  
negyedévre 2.50 korona.  
— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:  
Hivatalos hirdetéseknek minden szó után  
2 fill. Petit betűknél nagyobb, avagy  
feszítéssel, vagy kerettel ellátott hir-  
detések térmenték szerint egy négyszög  
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-  
seknek árkedezmény.

## Nem félünk.

aug. 28.

Lukács László miniszterelnök nagyenyedi beszámolója sok tekintetben érezteti a politikai közvéleményre tett megnyugtató hatását. Az az önértékes és határozott államférfi hang, mely az egész beszéden végigvonult, eloszlattott minden bizonytalanságot és ma már az egész ország tisztában van afelől, hogy a kormány és többség bármiféle eshetőségre készen várja az őszi ülészek megkezdését. Ellenzéki berkekben kitalált mesék szappanbuborékjai egymásután pattognak szét, sőt a baloldali pártok csatasorai-  
ban ezelőtt tapasztalt fegyvercsörtetés hangja is kezd mindjobban jobban enyhébbé válni. Többé már nem ijesztgetnek olyan ádáz lármával, mert észrevehették a nagyenyedi beszéd energikus belső tartalmából és annak minden külső körülményeiből, valamint az ország közvéleményére való általános hatásából hogy nincs senki sem a kormányon, sem a munkapárton, aki a nagy garral hirdetett ellenzéki fenyegetésektől megijedjen. A kormány állása sziklaszilárd felfelé, lefelé egyaránt és a többség összetartása változatlanul megbonthatatlan. Elszántsága kész minden támadás visszaverésére. Az enyedi beszámoló félreérthetetlenül határozott kijelentései csak újabb buzdításul szolgáltak a munkapárt tagjainak, kik szinte felvillanyozva most már sorra keresik fel kerületeiket azzal a bátor és önértékes jelszóval: erősek vagyunk, nem félünk semmitől.

Az erőnek ezt a biztos tudatát az enyedi beszámoló megnyugtató hatásán kívül fokozza még az a szemmel látható igazság, hogy az ország hangulata június 4-ike óta még fokozottabb mértékben sorakozik a kormány és munkapárt mellé, mint azelőtt tán remélhető volt. Ezuttal nem a törvényhatóságok megnyilatkozásaira célzunk, hanem utalunk egy sűrűn hangoztatott ellenzéki argumentumra, mellyel folyton azt hánytorgatták, hogy lenne csak egy választás, majd meglátná a mai többség, hogy a kormány nem képviseli a nemzetet, mert attól ugyan megbízást többé nem kapna.

Nohát ez az ellenzéki számi-

tás is kutba esett. Mert ime június 4-ike óta volt már képviselőválasztás is Margittán és Bács-tóvároson. Mind a két helyen impozáns többséggel a kormánypárt győzött, sőt Margittán, amely a koalíció alatt erős függetlenségi-párti volt, az ellenzék most még csak jelöltet sem állított.

Ennek a két időközi választásnak szimptomatikus jelentőségét nem lehet letagadni. Klaszszikus tanuul e tekintetben Andrassy Gyulára hivatkozunk, aki nemrégiben fejtegette, hogy Angliában a kormány leköszön, ha az időközi választások ellene nyilatkoznak, mert az ilyen választások rendszerint biztos fokmérői a nemzet esetleges hangulatvál-

tozásának. Nos tehát nálunk az időközi változások nem a kormány ellen, hanem mellette nyilatkoztak, ezt nem lehet lekicsinyelni, mint ahogyan az ellenzék bizonyára, és joggal, a saját javára írná, ha a választások eredménye megfordítva történt volna. Egy-két ilyen választás oly nagy izgalmak után, mint aminőket a juniusi események felidéztek, bizonyára sokkal inkább észrevehetőleg mutatja a nemzet közérületét, mint száz mondva-csinált népgyűlés. A nemzeti munkapárt tagjai tehát valóban felemelt fővel mehetnek kerületeikbe és nyugodt önértékeléssel hangoztathatják: nem félünk semmitől, a nemzet velünk van.

Végzetes hibának tartom, hogy a városi gyűléseken csak néhány város-  
atya jelen meg, nagy hiba, hogy egy gyűlésre igen sok fontos tárgy van kitűzve, ezek között akad olyan, mely egymagában is kimerítené az ülést, az eredmény azután az, hogy az ülés végén tárgyal — néha fontos — ügyek néhány tag előtt lesznek elhamarkodva, rosszul letárgyalva.

Legutóbb is — ha jól emlékszem — 62 pont volt tárgyalásra felvéve, bár nézetem szerint a kereskedelmi iskola s a Bodrog folyón építendő hid ügye oly fontosak, hogy e kettő teljesen elég lett volna egy gyűlésre.

Az utóbbi ügy felett, — mely pedig hivatva volna piacunk fejlődéséhez s a drágaság csökkentéséhez nagy mértékben hozzájárulni, — 10 perc alatt átsiklottunk, az előbbin — bár értékes felszólalások történtek — teljes 2 óráig veszekedtünk, de ebben legalább döntöttünk és pedig akként, hogy legközelebb döntünk s kezdjük újból a veszekedést.

Nem lehet e helyen megjegyezés nélkül hagynom, hogy a kereskedelmi iskola ügyének tárgyalásánál hallottam hangokat, hogy „minek a kereskedelmi iskola, nem kell nekünk ez az iskola.”

Ez nem ironia t. olvasó, ez tény! Amulj vén Európa, szegyeid magad művelt nyugat, van északon egy város, ahol már iskola nem kell! Nagy hiba nálunk, hogy minden, akármilyen életrevaló legyen is a javaslat, holtpontra jut, amikor a kivitelhez csekély pótdadomelés szükséges.

Elismeréssel kell ugyan adóznom a képviselőtestületnek, hogy a pénzkérdésnél rögtön vétót mond, de nézetem szerint ott, ahol az ellenértéket megkapjuk, amikor egy eszme megvalósítása eredménytelen kesegtet, nem szabad a javaslatot sutba dobni csak azért, mert ismét fel lesz emelve pótdadónk. Nekünk nincs iparunk, nincs kereskedelmünk, sőt nyiltan ki lehet jelteni, hogy semmink sincs, de e semmi mellett fizet a község kb. 80% pótdadót s ott tartunk, hol évekkkel ezelőtt felényi pótdadó mellett.

Minden erőnkkel oda kell törekednünk, hogy városunk fejlődjen s meg vagyok győződve, hogy ha e város célszerű létesítményekkel virágzásnak indul, minden polgár zivészebben fog kétszeres pótdadót fizetni, mert lesz miből, mint most 80%-osat, amikor nincs miből.

Vigyázzunk!

Uj veszedelem előtt állunk.

Mialatt pedig mi itt veszekszünk, addig ismét egy nagy érvágás készül városunk, sőt az egész Hegyalja ellen.

A debreczeni kereskedelmi s iparkamara sürgős felterjesztéssel fordult a keres. miniszteriumhoz. Délmagyarországnak Északmagyarországgal leendő közvetlen vonat-összeköttetése tárgyában Temesvár—Árad—Várad—Debrecen—Szerecs—Miskolcra át Kassára, illetve a Tátrába.

Sátoraljaujhely kiesik telje-

## Életbevágó megjegyzések.

Ujhely forgalma ellen újabb végzetes veszedelem közeledik. — Legyünk résen, amíg teljesen ki nem esünk minden vasuti forgalomból.

### A sok beszéd helyett végre cselekedni kell.

A városi képviselőtestület egyik értékes tagjától kaptuk az alábbi cikket. Bár nagy szavakat, hangzatos kijelentéseket sehohsem találunk benne, mégis olyanformán hangzik e cikk előttünk, mint egy jajkiáltás a pusztából: abból a sívár pusztából, melynél egyébnek Ujhely közléte évek óta nem tekinthető, — ha ugyan egyáltalában életnek nevezhetjük azt a vegetációt, melyben mi tengődünk, mialatt más városok rohannak a haladás utján.

A cikk első része is érdekes megjegyzéseket tartalmaz a mi sokat beszélő és keveset cselekvő képviselőtestületünkről, de ez a rész tulajdonképpen nem más, mint komoly oldalról jövő megerősítés azoknak a megjegyzéseknek, melyeket lapunk hasábjain már gyakran felhoztunk. A legnagyobb figyelemre és feltűnésre tarthat azonban számot a cikk második része, mely egy közelgő új esápasra irányítja rá elborult tekintetünket; egy új veszedelemre, mely ha tényleg bekövetkezik, akkor igazán betetőzi Ujhely forgalmának megdöbbentő csökkenését. — Hallgassuk meg ezt az intő szót, melyet a jelen esetben valóban jól értesült s a dolghoz értő ember röpít felénk s álljon végre legalább egy kérdésben keményen a sarkára ez a fáradt, álmokórosan szunyadó város. Hadd beszéljen tehát a cikkiró:

#### A képviselőtestület munkája.

Akik a f. hó 23-iki városi közgyűlésen jelen voltak s akik a város ügyeit szívükön viselik, azok e gyűlésről ismét egy szomorú tapasztalattal gyarapodva távozhattak.

Fájdalmasan győződhetünk meg, mennyire el vagyunk mi maradván más városok mögött, tapasztalhattuk e gyűlésen, hogy — tisztelettel meghajolva a kivétel előtt — mily közönyösen fogják fel egyes képviselőtestületi tagok a közügyeket, látva a tárgyalás folyamán, hogyan igyekeznek a tárgyalásba hol a politikát, hol a magánérdeket belevinni, sőt hallhatjuk, hogy egyes felszólalások csak daczból történnek, csak azért, hogy egyik a másiknak — talán helyes — érveléseit megdönteni próbálja. — Nem érzem magam hivatva arra, hogy bírálat tárgyává tegyem a képviselőtestületi gyűléseket, távol áll tőlem, hogy bárkit személyében megtámadjak, csak egyéni véleményemet óhajtom ezzel kifejezni s az érdekeltek figyelmét felkelteni, mily sívár kilátásaink vannak városunk fejlődésére.

Azt hiszem nem első vagyok, ki belátja, hogy mi önmagunkat gyilkoljuk a folytonos civódással, elfeledve azt a régi igazságot, hogy a bevillongás nagyobb baj mindig, mint a legveszedelmesebb s legkölségebb háboru, jobban pusztít, mint egy járványos betegség. E bajt látjuk mindnyájan városunk hátramaradottságán.

Ennek dacára azonban veszekedünk tovább, fecséreljük hiába erőnket és időnket; ahelyett, hogy komoly és eredményes munkát végeznénk.

## Cipő Ocasió!

Előre haladt  
idény miatt

A divatnak alávetett cipőket  
minden árban kiárúsítja

# mélyen leszállított árak!

## FÖLDES FERENC

czipőáruháza  
Sátoraljaujhely Főtér,

sen a nagyhorderejű forgalmi vonalból s ezzel egyidejűleg el lesz kerülve a Hegyalja is, bár éppen a Hegyaljának van szüksége, hogy a messze fekvő városokat a jobb közlekedés által magához közelítse s a közönséget boraival megismeresse.

Hajdu- s Szabolcsvármegyét a Miskolc és Szerencs—Hidasnémetin át való közlekedéssel a kassai s így a tátrai utból már régebben elvesztettük, az említett közvetlen vonal által pedig Bereg-, Ugocsa-, Ung-, Szatmár-, Máramarosvármegyét, sőt Galícia nagy részét is el fogjuk veszíteni a Sátoraljaujhelyen át való forgalomból, mi az épülő borkőraktárra is nagy hátránnyal lesz.

Amikor e tényre a Hegyalja s városunk érdekében a vármegye figyelmét felhívom, kérem az illetékes köröket, **kövessenek el mindent, hogy a nagyfontosságú összeköttetés a rövidebb Szerencs—Sátoraljaujhelyen át létesítésék,** megléve győződve, hogy a Máv., mely minden fejlődést szívesen támogat, a sátoraljaujhely—kassai vonalon szükséges járatláti munkálatok elől nem fog elzárkózni. **G. A.**

## Szomorú finále.

A városi hivatalozgák nyári mulatsága.

### Nem tudtak elszámolni.

Megirtuk annak idején, hogy a városi hivatalozgák a Torzsáson nyári mulatságot rendeznek, melyre rendezőkül a város intelligens fiataljainak jó részét megvették — önhatalmulag. Hát ennek a mulatságnak igen furcsa vége: egy ítélet lett.

Mikor ugyanis a polgármester felhívta a szolgákat, hogy adjanak be részletes elszámolást, ezek beadtak mindenféle dírib-darab papirosokat, hogy: „ettől felvettem ennyit, attól annyit; annak annyit kiadtam,” de rendes, pontos elszámolást adni nem voltak képesek.

Vizsgálatot indítottak és kiderült, hogy rutul visszaéltek a beléjük helyezett bizalommal, jártak boldogboldogtalansággal, kéregettek s azután az így összeszedett pénz jórészt saját céljaikra fordították. S nem elégedtek meg azzal, hogy itt a városban szereztek „előfizetőket,” oh nem, nekik nagy, magas összeköttetések vannak. Grófok, bárók, miniszterek. Felkeresték ajánlott levélben a környékbeli magnásokat, egypár minisztert, Kazy Józsefet, Tisza Istvánt és Justh Gyulát is.

Tulajdonképen azonban nem ez volt a főbűnük, hanem amint már fennebb is említettük az, hogy a beléjük helyezett bizalommal visszaéltek és diszkreditálták a városi szolgákat mind, pedig az egész kis mesterkedésben egy ember volt a főbűnös, *Zabovnyik Gyula*, ki a várható büntetés elől szépen kerekelt oldott, lemondott állásáról. Két másik társa — mint az a vizsgálat során kiderült — csupán az ő rábeszélése folytán vett részt a dologban. Ezek közül *Pálóczi József* 10 korona pénzbírságra ítélte a polgármester, a másik, *Szaru Győző* most katona s így csak visszaterése után fog — valószínűleg szintén pénzl irsággal — megbűnhődni a „frendezéséért.”

A többi városi szolga rehabilitálására megemlítjük, hogy bár eleinte ők is részt szándékoztak venni a rendezésben, később épen a *Zabovnyik* üzemei láttára visszaléptek, még a mulatságon sem jelentek meg.

# Fekete nap a magyar aviatikában.

Budapest és Nagybányán sulyos aviatikai balesetek történtek. Kévs híja volt, hogy az ujhelyi repülőnap is ilyen véget nem ért.

## Az ujhelyi repülés.

— aug. 28.

Veszedelemmel teljes volt a vasárnapi nap a magyar aviatikusokra. Ugyanazon a napon, amelyen Ujhely közönsége nagy tömegekben tolongott a borsii uton, hogy az ujhelyi földet fölött az első repülő embert láthassa, két sulyos szerencsétlenség s számos kisebb kalamitás érte a magyar repülőket. Budapest, a rákosi telepen lezuhant *Takács Sándor* és sulyos sérüléseket szenvedett, majd *Novák Károly* az ügyes zágrábi pilóta járt szerencsétlenül a leszállásnál; gépe összetört. De a legfájdalmasabb az a baleset, mely Nagybányán történt. *Prodám Guidó*, az egyik legjelesebb magyar aviatikus lezuhant a földre, gépe darabokra törött s őt magát csak csodás szerencse mentette meg a haláltól, de így is sulyos zuzódásokat szenvedett.

Az ujhelyi repülés nem végződött ilyen sulyos balesettel, bár a felszálló gépet itt is akidens érte; de itt meg a közönség zugolódik, keveselven a látottakat; sőt sokan *becsapást, svindlit* és efféleket emlegettek.

Hát ami ezt az utóbbit illeti, egyenesen nevetséges becsapásról beszélni. Az ujhelyi felszállás sikerült: a vakmerő fiatal pilóta, *Minár Gyula* felemelkedett a légbe s mintegy 8—10 méter magasságban körülbelül egy percig repült; ekkor akidens érvén a gépet, kénytelen volt leszállani. Azt tehát szemünkkel láthattuk, hogy a *Zsemle*-géppel repülni igenis lehet, s hogy *Minár* tud repülni; nem is említve, hogy tény az, hogy az előző héten Nagybácskerekén *Minár* három ízben 40 méter magasságba szállott fel s szép és vakmerő produkciókat végzett. Igazán furcsa és nagyon csufrosszhiszeműségére vall, ha ezek után nem akarjuk neki azt elhinni, hogy Ujhelyben azért nem repült tovább, mert a gépet repülés között akidens érte. Ő amidőn Ujhelyben felszállott, életét már kockára tette; hiszen legyünk tisztában azzal, hogy a pilóta ép olyan veszedelemben van, — sőt a szakértők szerint még sokkal nagyobb veszélyben, — 2 vagy 3 méterrel a föld felett, mint 1000 méteres magasságban. Ha tehát ő már életét kockáztatta, s ha már bizonyos az, hogy repülni tud, el nem lehet képzelni, hogy miért szállt volna le oly hamarosan, ha nem azért, hogy baleset érte.

Becsapásról tehát szerintünk beszélni sem lehet. A vasárnapi szomorú nap, — a budapesti, nagybányai, ujhelyi repülésekkel, — legfeljebb azt bizonyította be, hogy a magyar aviatika sajnos, még most is igen gyenge lábán áll, gépei, pilótái még sokkal bizonytalanabbak és kisebb teljesítő képességűek, mint a külföldiek, pedig még külföldön sem jutott el seholy aviatika arra a fokra, melyet csak legkevésbé is tökéletesnek lehet nevezni. De ebből legkevésbé sem következik az, hogy a magyar aviatikusokat most már le kellene sajnálnunk s felettük napirendre térhennék; hanem ellenkezőleg: semmi tá-

mogatóst nem szabad megvonnunk és sajnálnunk ezektől az emberektől, akik végre is azon működnek, hogy a mai kultúra egy óriási fontosságú harcából hazánk is méltó részt vegyen ki.

Itt mindjárt megemlíthetjük, hogy az ujhelyi nap az anyagiakat illetőleg még siralmasabban sikerült, mint maga a repülés. Bár a repülésre szánt tér környékét ezrekre rugó tömegek lepték el, de jegyet aránylag elenyésző kevesen váltottak; még a közönségnek abból a részéből is, amely magán a téren, a gép körül foglalt helyet, csak kevés embernek volt jegye. E miatt az aviatikusok legalább is olyan joggal panaszkodhatnak, mint a közönség amiatt, hogy keveset látott.

A repülőgépre, *Zsemle Elemér* konstrukciójára, a 17 éves pilóta, *Minár Gyula* háromnegyed hat óra tájban szállott fel, de az első alkalommal csak néhány pillanatra emelkedett a levegőbe. A második start szépen sikerült. Az ügyes fiu, — *Kvasz András* tanítványa, — pár méternyi gurulás után simán, szabályosan emelkedett fel mintegy 10 méter magasságba s nyilegyenesen röpt a város felé. Körülbelül egy percig repült s pár száz métert tett meg, amikor észrevette, hogy a benzintartály folyik, a benzincsőpek a szemébe csapkodtak s erre kénytelen volt leereszkedni. A leszállás minden baj nélkül sikerült.

Ezzel a produkció véget is ért, s a közönség zugolódva széledt szét, amire a maga szempontjából volt is oka; de viszont az aviatikusokat sem lehet elítélni, amint azt fentebb kifejtettük.

### Zsemle Elemér panasza.

A következőkben különben helyet adunk, — egy-két személyeskedő passzus kihagyásával, — *Zsemle Elemér* levelének, melyet lapunkhoz intézett. Elvégre vasárnap óta elég sok szó hangzott el Ujhelyben az aviatikusok ellen; adjunk nekik is szót a maguk védelmére:

Tisztelt Szerkesztő ur!

Szíveskedjék b. lapjában reputációnk érdekében soraimat közzétenni.

Sátoraljaujhely közönsége joggal nem volt meglepedve repülésünkkel; de elítéltek bennünket anélkül, hogy megvizsgálták volna az előzményeket.

Sajnos mi sokkal jobban becsapottnak érezzük magunkat, mint a t. közönség, akiknek 90% nem tartotta érdemesnek, hogy jegyeit megváltsa, ha mindjárt állóhelyet is, de annál jobban tudott követelőzni, semmiért kívánt sokat. Már ugy volt, hogy a repülést egyáltalán nem tartjuk meg, de tartozunk egy illetőnek, hogy bizonyítsuk azt, hogy ma már lehet repülni. Ezt akartuk csupán, semmi többet. Repültünk keveset; de mégis repültünk és csoda volt, hogy egyáltalán repültünk. Mindezt pusztán *Kellner Sámuel* alkaptány urnak köszönhetjük.

Ugyanis az eredetileg kiszemelt talajt egyáltalán nem tartottuk megfelelőnek, (utóbb nem is ott szálltunk fel,) mert tele volt árkokkal és barázdákkal, de ő belekényszerített, hogy próbát tartsunk. Ezer szerencse, hogy a gép össze nem tört teljesen, a pilóta ügyességének köszönhető; de azt, hogy a benzintartály egészben maradjon és a gumikat megmenteni még sem bírta.

Ekkor már délután 1 óra volt. Időnk, tekintve hogy esett az eső, nem volt, hogy átvizsgáljuk a gépet, mert alig bírtuk a gumit befordozni és a meglazult drótokat rendbehozni. A felszállás mégis sikerült, de mikor pilótám, *Minár Gyula* ki már számtalan vakmerő

repülést végzett, a város fölé akart repülni, észrevette, hogy a benzintartály folyik, kénytelen volt leszállni és mivel az idő későre járt, a repülést beszünttettem, mert nem bírtam a tartályt kijavítani.

*Kellner* alkaptány ur tehát fogadja köszönetem azért, hogy gépemet majdnem összetörette és hogy pár száz koronával, amit ráfizettem vállalkozásomra, szegényebb lettem.

Legőszintébb és legforróbb köszönetem a polgármester urnak és egynéhány más urnak, kik igazán gentlemán módra viseltettek velünk szemben.

Kiváló tisztelettel:

Zsemle Elemér,  
aviatikus.

Nem akarunk belemélyedni annak a kérdésnek fejtegetésébe, hogy ki a hibás; különben is, az alkaptány is csak kötelességet teljesített, amikor a próbarepülést megkívánta. A mi nézetünk az, hogy egyelőre elnézéssel kell lennünk minden gyengeség iránt, amit a magyar aviatikusokban látunk: majd, ha az egész társadalom az eddiginél nagyobb lelkesedéssel fog anyagilag támogatásukra sietni, akkor megkívánhatjuk tőlük, hogy még nehezebb körülmények között is szebb produkciókat mutassanak be. Mert ezen a téren is legfőképpen az kell a haladás-hoz, ami a háborúhoz: pénz, pénz és pénz.

## Riportok a vármegyéből.

**1 Aki a csendőrszuronnyal szembe száll.** *Tokajból* jelentik a következő esetet: A multkoriban az itteni „Arany Sas” című vendéglőben megtartott mulatságon nagyobb mérvű verekedés keletkezett és ennek megátlására a vendéglős telefonon hívta oda a csendőrséget. Míg a járőr oda érkezett, a verekedők szétoszlottak s csupán egy *Hegymegi János* nevű ember maradt vissza, ki a csendőrök láttára futásnak eredt. A járőr a törvény nevében megállásra szólította fel s mivel ennek eleget nem tett, az egyik csendőr utána iramodott és utolérte. *Hegymegi* ekkor megtámadta a csendőrt, megragadta fegyverét és azt el akarta venni. Azalatt oda érkezett a másik csendőr is, ki szuronnyával megszurta a fékevesztett embert. *Hegymegi* sulyos, de nem veszedelmes sérülést szenvedett s most kórházban ápolják. A csendőrök felsőbbsege megindította a vizsgálatot a fegyver használat ügyében.

**2 Szerencsétlenség a töltött pisztolyal.** *Bobalya János* alsó-laszlófalvai lakos pisztolyt vett, mely nem jól működött. Elvitte tehát *Jalcsák András* szopkőci kovácshoz megigazítás végett. Néhány nap múlva elment a puskaművessé előléptetett közönséges falusi kovácshoz s hogy a pisztoly működését kipróbálják, átadott neki két töltényt. A kovács addig forgatta és csattogtatta a töltött pisztolyt, míg az elsült és *Bobalyát* hasba lötte. A golyót az orvosok még nem tudták kivenni a gyomorból s a szerencsétlen ember halállal vívódik.

**3 Kocavadászok garázdálkodása.** A minapjában egy felsőlászlófalvai gazdaember állott éjjelre a falu határában vaddisznólesre. Több nap egymásután hiába leste a vadat, végre a mult napok egyikén éjjeltájban a szép holdvilág mellett nagy izgatottsággal látta, hogy közeledik a várva-várt vad, vágya tehát teljesül. Nagy izgalommal húzta fel a ravaszt és elsütötte fegyverét a jól látható vad felé, mely az első lövéstől kitűnően találva, összeesett. A boldog vadász

Sátoraljaujhely

**HUNGARIA**

Széchenyi-tér 6. sz.

a rk. templom mellett.

vegytisztító- és gőzmosó.

Tisztításra elfogad mindennemű báli és alkalmi ruhákat, butorszöveteket.

Gallérok, kezelők kristály fehér tisztítása.

Vasalások 1 órán belül.



a prédához futott, mely igen gyorsan lelohasztotta örömmámorát, mert akkor látta, hogy disznó helyett lovat lótt le. Hasonló eset történt Szerelmes község határában, hol Kridla János vaddisznó helyett egy pirostarka tehenet lótt. A koskóczi csendőrök megijedtek, hogy a kocavadászk ilymódon kipusztíthatják a községek hasznos állatállományát, ezért erőlyesen házkutatásokat fogatosított és Felsőlászólófalván 8, Szerelmesen pedig 4 adó alá be nem jelentett fegyvert kobzott el.

## HIREK.

### Borúth Elemér.

— Halálának évfordulóján. —

A Zemplén kegyeletes köteleseget teljesít, amidőn minden év aug. 26-án halás megemlékezéssel áll meg egy pillanatra megalapítójának, a neves költőnek és hírlapírónak: Borúth Elemérnek sírdombjánál.

Huszonhetedik esztendeje már, hogy Borúth Elemér elhunyt, de ezek az évek nem halványították el emlékeztét; ellenkezőleg: „nőttön nő tisztá fénye, amint időben, térben távozik.” Hiszen igazában csak ezek az esztendőktől hozták meg az ő munkásságának azt a méltányolást is, melyet e kiváló férfi életében annyiszor megérdemelt s oly ritkán kapott meg. Nincs abban semmi különös, hogy az ő finomultabb lelke is, mint annyi más magasabb szellem, legtöbnyire csak töviseit érezte e földi rózsákertnek; s kétszeresen érthető, hogy kortársai, akikkel együtt élt, miért hagyta meg majdnem teljesen a „halás utókorra” az ő érdeme szerinti értékelését, ha tudjuk, hogy a jeles költő azokban az órákban, melyekben Múzsájához hűtlen lett, a hírlapírás áldatlan mesterségével foglalkozott.

Borúth Elemér a modern magyar hírlapírásnak egyik uttörő harcosa volt és ez ma megtézi költői dicsőségét, de életében sokszor megkeserítette azt a kevés örömet is, melyet költészetének akkoriban még amugyis gyér elismerése okozott neki. S hozzá Borúth Elemér nem azok közé a hírlapírók közé tartozott, akik csupán a megélhetésért, a kenyérért róják le nap-nap után sablonosan a maguk kiszabott munkáját; nem, ő testtel-lelkevel, a szívvel volt újságíró, a kit lelkesedése, meggyőződése hajtott mindvégig ezen a rögös pályán. Ő pihenni hagyta, félredobta szelíd lantját, ha mint hírlapírónak csatasorba kellett állania s a költőt elhallgattatta a közügyekben összeütköző érdekek nyomán felkelő vihar. És ott állott ő, a Múzsák gyöngéd lelkű, finom izlésű barátja a közélet porondján a harc vonal első sorában, kitéve és nem egyszer prédájával odadobva a gúny és kicsinylés nemtelen fegyvereinek.

Borúth Elemér a hírlapi csaták tüzeiből ragadta el a halál, miután tizenhat küzdelmes esztendőt töltött el a maga-alapította lap, a Zemplén szerkesztőtulajdonosaként. Az esztendők elmosták ezeknek a küzdelmeknek nem egyszer bántó emlékét s belőlük tisztán, magasztosultan emelkedett ki az ő nemes alakja. Mint költőt, az irodalomtörténet beiktatta őt a magyar szépirodalom maradandó emlékü művelői közé; mint hírlapírónak, áldott és felemelő az ő emlékezte, mely irányt és példát mutat nekünk, kicsiny epigonoknak.

— Halálozás. Grund József, gróf Degenfeld-Schönborn Ottó szinai uradalmanak főerdésze és igazgatója Czirókabélan elhalt. — Az elhaltban Grund Oszkár tb. szolgabíró édes atyját gyászolja.

— Nyugalmasított számtanácsos. Rimay Lehel pénzügyi számtanácsost abból az alkalomból, hogy negyvenedik szolgálati évét betöltötte, a pénzügyminiszter nyugdíjazta. Rimay Lehel a vármegyénél kezdte szolgálatát

s mikor a törvényhozás államosította a vármegyei számvéviségeket, átlépett az állami szolgálatba.

— Az új szinai plebános. A Lehoczky Endre elhalálása folytán megüresedett szinai plebánosi állásra a szinai parókia kegyura, a Degenfeld grófi család, Grund Károly zborói s. lelkész nevezte ki. Az új plebános kinevezését Kassa megyéspüspöke már megerősítette.

— Katasztrófa a budapest-ujhelyi vonalon. Ma délben riasszó hírek terjedtek el városzerte, melyek szerint a budapesti gyorsvonatot súlyos baleset érte volna, A hírek az volt az alapja, hogy a pályaudvarra tényleg hivatalos értesítés érkezett, mely szerint a budapesti gyors 12 óra 37 perc helyett csak fél négy óra tájban, tehát 3 órai késéssel fog megérkezni. Telefonon érdeklődtünk miskolci és fővárosi tudósítóinknál, akikről a késés okáról a következő hiteles értesítést szereztük.

Ma reggel 6 órakor katasztrófa történt a budapest-miskolc-ujhelyi vonalon. Péczel állomásnál két tehervonat összetűközt minnek következtében a pályatest nagymértékben megrongálódott s az összetört kocsikból torlaszok képződtek. Emberéletben szerencsére nem esett baj. de az anyagi kár meghaladja a 20,000 koronát. Az összes vonat csak nagy késéssel közlekedhetnek s ez az oka a budapesti gyors három órás késésének is. Ezt a gyorsvonatot különben Miskolcra délután félkettőkor elindították Ujhely felé

— Szinnyey Merse Pál szobra. Szép ünnepség keretében leplezte le Sárosvármegye közönsége a nagy festőművésznék, kiváló szülöttjének, Szinnyey Merse Pálnak mellszobrát, melyet az eperjesi vármegyeháza közgyűlési termében helyeztek el. Az ünnep Zemplénmegyéből is többen jelentek meg. A banketten az ősz festőművész mellett melegen ünnepelték a szintén jelenlevő Szinnyey Merse Istvánt is, Zemplénvármegye régi jó ismerősét, ki bár rövid ideig ült egykor vármegyénk főispáni székeben, de ez idő alatt általános rokonszenvet és tiszteletet szerzett.

— Werner Sárka távozása. Mintegy kilenc éven át volt városunknak egyetlen cimbalomtanárnője Werner Sárka, kinek művészi tökéletességű játékát nagyobb szabású hangversenyek keretében és a Kazinczy-kör estélyein oly szíves szeretettel hallgatta közönségünk. Mint most értesülünk, a kiváló tudású művésznő szeptember 1-én elhagyja városunkat és Debrecenbe megy, hol az ottani zenekozertatóriumban mint a cimbalomtanászak rendes tanára fog működni. Amily sajnálattal kell, hogy eltöltön egy ily művészi tehetségnek körünkbeli való távozása, másrészt ép oly büszkeség tölthet el, ha meggondoljuk, hogy az ő meghivatása ebbe a magas nivóju, elsőrangú zeneintézetbe, egy kissé mintha városunk zenekulturájára is fényt vet. Ez a büszkeség, vagy mondjuk lokal-patriótizmus, mint rendesen, most is akkor ébred föl bennünk, mikor elveszítjük a kiváló tehetséget, mikor látjuk, hogy egy más város kapva-kap azon a művésznőn, aki míg a miénk volt, nem valami tulságos pártolásban részesült. De hát ez már régen és az egész világon így van s azért most, mikor bucsut mondunk, amellet a késő

büszkeség mellett kell, hogy némelyes sajnálkozás is elfogjon bennünket.

— Célt tévesztett negyven korona. Az a 40 korona, melyről itt szó lesz, valóban célt tévesztett, azonban kedvező irányban. A helyett ugyanis, hogy obszkurus és valószínűleg nem épen dicséretre méltó rendeltetését betöltötte volna, nemes célra, az árvák felsegélyezésére fog szolgálni. Ugy történt a dolog, hogy Bencsik Béla, az ujhelyi járás tiszteletbeli főszolgabírája postautalványon egy ismeretlen sátoraljujhelyi feladótól 40 koronát kapott, minden valószínűség szerint valami hivatali funkcióért, vagy pláne megvesztegetési céllal. Bencsik Béla azonnal a legszélesebb körű nyomozást indította meg a rejtélyes feladó kifürkészésére, de ez nem sikerült. Ekkor aztán azt tette, hogy a 40 koronát egy átirattal a sátoraljujhelyi árvaháznak küldötte meg, amint ezt Vass József, az árvaház pénztárosa egy lapunkhoz is megküldött nyugtával igazolja. A kellemetlen tolokodó tehát most lapunkból szerezhet tudomást arról, hogy mi lett a pénzzel; de tanulhatnak az esetből mindazok a tudatlan és alacsony gondolkodású elemek, akik a tisztviselők hozzáférhetőségéről esetleg ilyen ostoba véleményt tápláltak.

— Megnyílik a mozi. Szombaton ismét megkezdődik az ujhelyi közönségnek egy kellemes szórakozása, a melyet a kánikula ideig-óráig nyugalomba küldött. Nagyszabású fényes műsorral tartja szombaton este megnyitó előadását a mozi, mely alkalommal a közönség előreláthatólag teljesen meg fogja tölni a hosszú időn keresztül elhagyottan állott városi színházat.

— Pótvizsgák és beiratások az ujhelyi gimnáziumban. A helybeli főgimnáziumban a javító-, pótl- és magánvizsgálatok f. hó 30 és 31. napjain lesznek a délelőtti órákban. Kezdetük d. e. 8 órakor. — A beiratások pedig szept. hó 2., 3., és 4. napjain lesznek d. e. 9—12 órakor.

— Egy nagymihályi család kalandja Ujhelyben. Érdekes eset történt a napokban Breier Mór nagymihályi kereskedővel. Breier szombaton a reggeli vonattal Nagymihályból Munkácsra utazott. Vele ment 18 éves Linka nevű feltűnő szépségű lánya is. Utközben a leány rosszul lett s rosszullette Ujhely közelében annyira fokozódott, hogy apja elhátározta: megszakítja utazását. A gyártelepi állomáson tehát az utasok segítségével leemelte az elalétt leányt s azután visszagrott a kocsijukba, hogy a podgyászt is levegye. Amde a vasut ebben a pillanatban megindult s vitte őt a nagyalomás felé. Breier Mór mi mást tehetett: a nagyalomásig ment s ott sietve leszállott és kocsira ülve lóhalálban vágatott a gyártelep felé. Itt azonban nagy meglepetés érte. A leány seholsem volt, sőt az állomás személyzete sem tudott róla semmi felvilágosítást nyújtani. Breier egy darabig a városban kereste leányát, de hasztalanul; végre kétségbeesetten jelentette a dolgot a rendőrségnek.

Teljes 24 óráig nyomozott a rendőrség is, minden eredmény nélkül. Már valami titokzatos, bonyolult bűnyűvet kezdtek szimatolni a rendőrség emberei, mikor végre hétfőn délután megkerült a leány — Munkácson, rokonainál. Az egész dolog megoldása pedig igen egyszerű volt. A leány a kisállomásról kocsin áthajtott a nagyalomásra, — utközben az apa és leány kocsija valószínűleg keresztzte egymást, — s még elérte a murkási vonatot. Felszállt és elutazott, abban a hitben, hogy atyja is azon a vonaton van. Csak Munkácson győződött meg arról, hogy tévedett. Ekkor minden vonatnál várta, hogy apja is megérkezzen s nem is sejtette, hogy Ujhelyben az egész rendőrség őt keresi. Végre hosszú és bonyolalmas táviratváltások során akadtak csak egymásra az apa és leány,

akiket a kölcsönös félreértések három napig választottak el egymástól.

— Smihál, a rettenetes örült. Élénk emlékezetben él még az a sok borzalom, amely Smihál János nevéhez fűződik. E rettenetes embert, miután az ujhelyi tébolydából ismételtensz megszókött, legutóbb Nyiregyházán fogták el, hol újabb gaztettet követett el. Azonban a törvény most sem vonhatja felelősségre, mert az elmeorvos-szakértők újólag kimondták rá, hogy gyógyíthatatlan örült. Az ügyészség, miután a gyilkosság vádjá alól Smihál jogerősen feloldott, a napokban átadta Smihált az ujhelyi rendőrségnek, hogy helyezze el ismét valami tébolydában. Az ujhelyi kórház azonban csak ismételt huza-vonak után vette fel tegnapelőtt Smihált, mivel a kórházban nincs hely; de megkülönböztet dr. Molnár János, az elmeosztály főorvosa azt a meggyőződést vallja, hogy Smihál nem bolond. A rendőrség körtáviratot küldött szét az összes tébolydákhoz s most várják a választ, hogy melyik lesz hajlandó állandó otthont adni ennek a borzalmas emberi szörnynek.

— Szerencsétlen végű birkozás. Vasárnap délután a Zsemle-féle repülés alkalmával történt, hogy egy Zolyáros János nevű 17 éves cipész-tanuló dévajkodva birkozni kezdett a vasuti töltésen egy társával. Birkozás közben oly szerencsétlenül esett le a töltésről, hogy a zsebében volt kés oldalába furódott és elég súlyosan megsebesítette. A mentőköcsin szállították be az Erzsébet közkórházba.

— A gimnáziumi segélygyűlés közgyűlése. A sátoraljujhelyi róm. kath. főgimn. Segélyző-egyesülete f. évi szept. 2-án d. u. 5 órakor választmányi és utána 5 és fél órakor közgyűlést tart. A tagokat felkéri az Egyesület igazgatója, hogy minél számosságban jelenjenek meg.

— Beiratások az ujhelyi tanintézetekben. A sátoraljujhelyi állami polgári leányiskolában az 1912/13. tanév szeptember hó elején veszi kezdetét. A magántanulók javítóvizsgája szeptember 2-án délelőtt 9 órakor, a rendes tanulók délután 2 órakor kezdődik. A felvételi, illetőleg tantervkülönbözeti vizsgálatok szeptember 3-án és 4-én délután 2 órakor tartanak meg. A beiratások az I. osztályba szept. 3-án, a II. osztályba 4-én a III. osztályba 5-én a IV. osztályba pedig 6-án délelőtt 8—11-ig eszközöltenek. Szept. 7-én lesz az iskolai év ünnepélyes megnyitása. A rendes tanítás 9-én kezdődik. Figyelmeztetjük a tisztelt szülőket, hogy egy-egy osztályba 60—60 tanulónál többet helyszüke miatt föl nem vehetünk. Az előjegyzett tanulók közül is csak azokat vesszük fel, akik a beírás alkalmával kellő időben jeletkeznek. Az iskolai, születési és himlőoltási bizonyítványokat a tanulók hozzák magukkal. Tanés beiratási díj egész évre 13 kor. 20 fill. Kiváló előmenetelű és szegénysorsu tanulók szülői tandíjmentességért is folyamodhatnak.

A helybeli róm. kath. elemi fiúiskolában az 1912/13-ik iskolai évre való beiratások szeptember hó 2-től 7-ig tartanak meg és pedig d. e. 9-től 12-ig. Az első osztályba iratkozó tanulók anyakönyvi-kivonatát tartoznak felmutatni.

A sátoraljujhelyi stquo izr. anyahitk. elemi iskolájában a beiratások szept. 1-én veszik kezdetüket, a hitk. irodájában. Az I. osztályba anyakönyvi értesítővel igazolt 6-ik életévét betöltött, a többi osztályokba az előző osztály elvégzését igazoló tanuló vétetik fel.

— Teljes ellátást nyerhet bármilyen iskolába járó fiú, vagy leány, egy intelligens izr. családnál. (Cim a kiadóhivatalban.)

Felölös szerkesztő: Dr. Adriányi Béla.  
Helyettes szerkesztő: Teleky Sándor.  
Laptulajdonos: Ehlert Gyula.

1352/1912. kj. sz.

Varannó község előljáróságától.

**Hirdetmény.**

Varannó község, belterületén egy mély furású kutat kíván létesíteni, e célra a meglévő 63 méter mélységű és 10—12 cm. átmérőjű kut tovább furatását határozta el.

Ezen furásra árlejtést hirdetünk.

Felhívjuk mindazokat, akik ezen árlejtésen részt venni óhajtanak, illetve a kut tovább furására vállalkozni akarnak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat 1912. évi szeptember hó 18. napjának déli 12 órájáig Varannó község előljáróságánál adják be.

Csakis oly vállalkozók ajánlatai vétetnek figyelembe, kik hivatásszerűleg foglalkoznak kutfurással.

Bánatpénzül 200 korona, vagy ily értékű óvadéképes értékpapír letétbe helyezendő. A letétnyugta az ajánlathoz csatolandó.

A beérkezett ajánlatok Varannó község házában 1912. szeptember 18-án déli 12 órakor fognak felbontatni. A felbontásnál az ajánlattevők vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek.

A község fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon fog választani.

Kelt Varannón, 1912. augusztus 24-én.

**Fenyő Hugó,**  
jegyző.

**Gaal Sándor,**  
főbíró.

Már megnyílt!

Már megnyílt!

**Üzlet megnyitás.**

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **Fóter 3. szám alatt** (a „Vadászkürt“-szállodával szemben) a mai kornak teljesen megfelelő

**női és leányfelöltő áruházat nyitottam,**

hol a legújabb divatu és a legkényesebb izlésnek is megfelelő áru a legszolidabb árak mellett kapható.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

tisztelettel

**STRUM MARGIT.**

**Eredeti modellek.**

**Figyelmes kiszolgálás.**

**Eladó.**

Egy jókarban lévő masziv vas bicikli állvány és egy jó bicikli lámpa jutányos áron eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

1903/1912. vh. szám.

**Árverési hirdetmény.**

A sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-ság 1909. V. 434/8. sz végzése folytán Székely Elek 145 korona követelésének és ezek járulékaiknak behajtása végett 1912. évi szeptember hó 3-án délelőtt 9<sup>3</sup>/<sub>4</sub> órakor Sátoraljaujhelyben, Lakatos-utca 6. szám alatt, esetleg végrehajtást szenvedő újabb lakásán, elérvezem azon 1020 koronára becsült ingókat, melyeket a sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-ság 1909. Sp. III. 7/3. számú végrehajtást rendelő végzése alapján a sátoraljaujhelyi kir. járásbíró-sági 1909. V. 434/2. végrehajtási jegyzőkönyvben 1—2 tételek alatt le és felülfoglaltam s melyek az 1909. V. 212/2. számú alapfoglalási jegyzőkönyvekben 1—2 tételek alatt vannak összeírva, u. m.: butorokat, zongorát stb.

Sátoraljaujhely, 1912. évi aug. hó 15-én.

**Rosner Imre,**  
bir. végrehajtó.

**Makulatura****papirok****olcsó áron kaphatók****kiadóhivatalunkban****Ugy bizony**

minden ládát, minden csomagot meg kell forgatni, s a kávéörölő mellett látja a bizonyítékot a valódi

**„FRANCK“ kávépótlék**

feliratot:

**FRANCK HENRIK FIATÓL.**

Gyár: **KASSA.**

**Egy 19 éves**

izr. vallású keresk. iskolai tanuló szeptembertől ellátásért helyben nevelői vagy oktatói helyet keres.

Czím a kiadóhivatalban.

**PFEIFFER SÁNDOR**

építész-építőmester

**Sátoraljaujhely.**

Iroda és telep:

Arpád-utca 19. szám. Saját ház.

**Elvállal:** mindennemű épületek tervezését és felépítését, építkezések művezetését és leszámolását, **tűzbiztos** gipsz és vasbeton menyezetek készítését, minden néven nevezendő **vasbeton szerkezetek statikai számítását és azok kivitelét;** cement, granitó-terazzó, keramit, aszbeszt, aszfalt, stb. burkolatok készítését.

**Állandó raktár:** román és portland cement, homlokzat kőpor, gipsz, aszfalt, szigetelő-lemez és kátrány termékekben.

**MEGHIVÓ.****A „TERNO“ asbestpalaművek**

Részvénytársaság f. évi szeptember 15. napján délután 3 órakor, saját helyiségében tartandó

**rendkívüli közgyűlésre**

t. részvényeseit tisztelettel meghívja

az igazgatóság.

**Tárgyak:**

1. Az üzemkibővítés folytán szükséges alaptőke felemelése.
2. Lemondás folytán megüresedett egy igazgatósági tag-sági hely betöltése.
3. Indítványok.

**Képzett gazdatiszt,**

ki már 25 éve állandóan nagyobb uradalmakban mint gazdatiszt és intéző működött s a gazdaszat minden ágában kellő jártassággal bír, kitűnő bizonyítványokkal birtokváltozás miatt

**állást keres.**

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál kiadóhivatalunk, hová a levélbeli megkeresések is intézendők.

**Házvezetőnőnek**

ajánlkozik egy 30 éves, tisztességes, megbízható uri nő, ki inkább jó bánásmódra, mint nagy fizetésre aspirál — kisebb családnál, magános urnál, vagy párochián. Czím a kiadóhivatalban.